TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20739
Tarih : 21.10.2026

10/4836

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sokakta yaşayan hayvanların yaşam alanlarından koparılmasına yol açan yasal düzenlemelerin ve uygulamaların sonuçlarının, hayvanların toplanması ve bakımevlerinde tutulması süreçlerinde yaşanan hak ihlallerinin, kötü muamele ve hayvan ölümlerine ilişkin iddiaların, merkezi ve yerel yönetimlerin sorumluluklarının ve kamu denetimindeki eksikliklerin araştırılması, hayvanların yaşam hakkını ve kendi yaşam alanlarında insanlarla birlikte yaşamalarını esas alan bilimsel, ekolojik ve kalıcı politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Sokakta yaşayan hayvanlar, kent yaşamının ve ekolojik bütünlüğün bir parçasıdır. Hayvanların yaşam hakkının korunması, kendi yaşam alanlarında sağlıklı ve güvenli koşullarda yaşamalarının desteklenmesi, kötü muameleye ve şiddete karşı korunmaları kamusal bir sorumluluktur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi, hayvanları birer mülkiyet nesnesi olarak gören anlayışın aşılmasını, bütün canlıların yaşam hakkını esas alan bilimsel, ekolojik ve hak temelli politikaların geliştirilmesini gerektirmektedir.

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda 30 Temmuz 2024 tarihinde kabul edilen 7527 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler, sokakta yaşayan hayvanların yaşam alanlarından alınarak bakımevlerinde tutulmasını esas alan bir yaklaşımı yasal zemine taşımıştır. Hayvan hakları örgütlerinin, veteriner hekimlerin ve ilgili meslek kuruluşlarının itirazlarına konu olan bu düzenlemeler, hayvanların yaşam hakkı ve bakım koşulları bakımından ciddi kaygılara yol açmıştır. Hayvanların yaşadıkları sokaklardan ve mahallelerden koparılarak sahiplendirilinceye kadar kapalı tesislerde tutulması, yaşam haklarının korunması ve insanlarla bir arada yaşama olanakları açısından önemli sorunlar doğurmaktadır.

2024 yılındaki yasal değişiklikler öncesinde Türkiye genelinde 322 hayvan bakımevinin yaklaşık 105 bin hayvan kapasitesine sahip olduğu belirtilmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığının 2026 yılında verdiği soru önergesi yanıtına dayanan TBMM kayıtlarında ise 386 bakımevi ve 102 doğal yaşam alanının toplam 413 bin kapasiteye ulaştığı, bu alanlarda yaklaşık 244 bin hayvan bulunduğu aktarılmıştır. Aynı kayıtlarda 452 bin 587 köpeğin toplandığı, 239 bin 466 köpeğin kısırlaştırıldığı ve 58 bin 802 köpeğin sahiplendirildiği belirtilmiştir. Buna karşılık Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün 2025 Yılı Faaliyet Raporu'nda 397 bakımevi ve 110 doğal yaşam alanında yaklaşık 254 bin hayvan bulunduğu ifade edilmektedir. Açıklanan veriler arasındaki farklılıkların, hayvanların kayıt ve takip süreçlerinin, bakımevlerindeki ölüm sayılarının ve nedenlerinin araştırılması gerekmektedir. Bakımevi kapasitesindeki artışın hayvanların yaşam hakkı ve bakım koşulları üzerindeki sonuçları da değerlendirilmelidir.

Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünün 2025 Yılı Faaliyet Raporu'na göre, 26 hayvan bakımevi ve 26 doğal yaşam alanının yapımı için 500 milyon 902 bin 54 TL, 118 bin 258 hayvanın kısırlaştırılmasının desteklenmesi amacıyla 108 milyon 728 bin 200 TL ödenek aktarılmıştır. Bununla birlikte Sayıştayın mahalli idarelere ilişkin denetimlerinde, bazı belediyelerin hayvanların korunmasına yönelik yasal yükümlülüklerini yerine getirmediğine ve ayrılan kaynakların kullanımında eksiklikler bulunduğuna ilişkin bulgular yer almaktadır. Hayvanların korunmasına ayrılan kamu kaynaklarının hangi faaliyetlere yönlendirildiği, kısırlaştırma, aşılama, tedavi ve bakım hizmetlerinin yeterliliği ile merkezi yönetimin yerel yönetimlere sağladığı mali ve teknik desteğin araştırılması önem taşımaktadır.

Hayvan hakları örgütleri ve yurttaşlar tarafından, bazı toplama işlemlerinde hayvanların yaralandığı, mikroçip kontrolü yapılmadan sahipli hayvanların da toplandığı, veteriner hekim gözetimi dışında sedatif ve anestezik maddelerin kullanıldığı ve nakil sırasında hayvanların yaşamını yitirdiği yönünde iddialar dile getirilmektedir. Ayrıca bazı bakımevlerinde kapasite yetersizliği, beslenme ve hijyen sorunları, bulaşıcı hastalıklar, veteriner hekim eksikliği, kötü muamele ve önlenebilir hayvan ölümlerine ilişkin şikâyetler bulunmaktadır. Bu iddiaların araştırılması, hayvanların toplanmasından bakım süreçlerine kadar bütün uygulamaların yaşam hakkı ve hayvan refahı ilkeleri bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sokakta yaşayan hayvanların yaşam hakkının korunması ve insanlarla bir arada yaşamalarının sürdürülebilmesi için kontrolsüz üretim ve satışın önlenmesi, hayvanların terk edilmesine karşı etkili tedbirlerin alınması, kimliklendirme ve takip sistemlerinin güçlendirilmesi, kısırlaştırma, aşılama, tedavi ve bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bakımevleri, ihtiyaç duyan hayvanların geçici tedavi ve bakımının sağlandığı yerler olarak değerlendirilmelidir. Bu çalışmaların temel amacı, hayvanların sağlık ve bakım ihtiyaçları karşılandıktan sonra kendi yaşam alanlarında, insanlarla bir arada, güvenli ve sağlıklı koşullarda yaşamalarının sağlanması olmalıdır. Nitekim 2019 yılında TBMM bünyesinde kurulan Hayvanların Haklarının Korunması ile Hayvanlara Eziyet ve Kötü Muamelelerin Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun önerilerinin ne ölçüde uygulandığının değerlendirilmesi de bu bakımdan önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, 2024 yılında yapılan yasal değişikliklerin sokakta yaşayan hayvanların yaşam hakkı üzerindeki sonuçlarının, toplama ve bakım süreçlerinde yaşanan ihlallerin, hayvan bakımevlerinin koşullarının, kamu kaynaklarının kullanımının ve denetim mekanizmalarının etkinliğinin araştırılması, merkezi ve yerel yönetimlerin yükümlülüklerini yerine getirme koşullarının ve karşılaştıkları yapısal sorunların ortaya konulması, hayvanların kendi yaşam alanlarında insanlarla birlikte yaşamalarını, koruyucu veteriner hekimlik hizmetlerini, kısırlaştırma, aşılama, tedavi ve bakımı esas alan bilimsel, ekolojik ve hak temelli politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekli görülmektedir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	